

První překlad čínské Knihy písní je nyní úplný

31.8.2026 - | Filozofická fakulta UK

Nakladatelství Aula vydává druhý díl kompletního překladu starověké Knihy písní (Š'-ťing), jednoho ze základních textů čínské civilizace. Z čínštiny ji přeložil a k vydání připravil Lukáš Zádrapa z Katedry sinologie FF UK. Na konci roku 2025 vyšel 1. svazek, který obsahuje oddíl Nápěvy knížectví; druhý díl zahrnuje oddíly Větší a Menší ódy a Hymny. Překlad druhé části doplňují obšírné vysvětlivky a kulturně-historicky a textologicky laděná studie Ondřeje Škrabala (Univerzita v Hamburgu). Kniha vyšla s podporou Mezinárodního sinologického centra Chiang Ching-kuovy nadace při Univerzitě Karlově.

Čínská Kniha písní sestává z tří set pěti převážně kratších veršovaných skladeb různé provenience. Datují se zhruba do let 1000 až 600 př. n. l. a sestavení antologie bylo tradičně připisováno Konfuciovi. Dnes na ni zpravidla pohlížíme z perspektivy dějin krásného písemnictví jako na nejstarší antologii čínské poezie, původně však byla především součástí kánonu posvátných textů, v nichž jsou zakódovány základní hodnoty čínské společnosti. Až do pádu císařství roku 1911 a následujícího odmítnutí konfuciánství jako státní ideologie čínští čtenáři (tj. budoucí adepti státních zkoušek a státní úředníci) po dva tisíce let od dětství memorovali Knihu písní a studovali ji společně s interpretativními komentáři, které zprostředkovávaly její hlubší smysl a společenské poslání.

Výklad smyslu v zásadě jednoduchých básní v duchu panující ortodoxie se zpravidla jen velmi volně váže k jejich prvoplánovému sdělení. Také se v průběhu staletí posouval a v některých případech i radikálně měnil s tím, jak se vyvíjelo konfuciánské dogma. Lukáš Zádrapa k překladu přistoupil nezávisle na tradičních výkladech motivovaných potřebami státní ideologie a českému čtenáři představuje poezii Knihy písní v její základní podobě, jak se textově ustálila na sklonku čínské starověku. Není to vždy snadný úkol, archaický jazyk je místy obtížně srozumitelný, možná i zkomolený během nejstarších písemných záznamů původně ústně předávaných textů. V zápisu veršů se objevují znaky čínské písmo v nestandardní podobě a ve srovnání s mladší literaturou mnohdy v nezvyklém použití. Lukáš Zádrapa tak při překládání osvědčil své znalosti historické lingvistiky čínštiny, včetně nejnovějšího vědeckého výzkumu témat související s jazykem Knihy písní.

Výsledkem jeho práce však není jen převod obsahu sdělení do češtiny podložený poznatky moderní lingvistiky. Překladatel k textu přistoupil se znalostí historického a kulturního kontextu a s citem pro básnické kvality jazyka a formu originálu. Cíleně se vyhýbá anachronické folklórní stylizaci, jak ji známe z překladu vybraných ukázek z

Knihy písní u Bohumila Mathesia nebo Jaromíra Vochaly. V míře jakou dovolují obrovské rozdíly mezi typologicky tak odlišnými jazyky, jako je izolující, převážně jednoslabičná stará čínština a flektivní čeština s víceslabičnou slovní zásobou, rekonstruoval v českém překladu formální kvality původního čtyřslabičného, rýmovaného verše a adekvátním způsobem zprostředkoval výraz archaického básnického textu, včetně místy až naivní přímočarosti a „ohraných“ rýmů. Respektuje také základní básnické figury charakteristické pro Knihu písní, analogie, paralelismy, opakování a variace a dále zachovává a nijak nepřikrašluje jednoduchou metaforiku často vázanou na dobové reálie a rostliny a živočichy, jejichž jména nejsou dnešnímu čtenáři běžně známá. Úhrnem, překlad Lukáše Zádrapy navozuje atmosféru dávno zaniklého světa, kulturně nám vzdáleného a částečně zahaleného tajemstvím. Překlad lze doporučit každému, kdo se zajímá o svět staré Číny, o starověké kultury i o dějiny čínské a světové literatury.

Kniha je dostupná v e-shopu [nakladatelství Aula](#).

<https://www.ff.cuni.cz/2026/08/prvni-preklad-cinske-knihy-pisni-je-nyni-uplny>